

De revolutionaire noodkreet van oud-marinier Michiel

‘Wegkijken is geen optie meer’

We denken dat de wereld verandert. Dat het zachter, vrouwelijker, minder hiërarchisch wordt. Toch zijn er in de samenleving nog bolwerken waarin oude machtsstructuren zich handhaven. Het leger is daar één van, hoewel ook hier barstjes zichtbaar zijn. Michiel van der Pols (46) leidde de antiterreureenheid van het Korps Mariniers, werd als militair uitgezonden naar Irak en werkte ruim twaalf jaar als ‘stadsmarinier’ aan de veiligheid van Rotterdamse probleemwijken. Maar ondertussen had hij zich afgesloten voor zijn gevoel en was hij vervreemd van zichzelf. Onder andere de ontmoeting met zijn huidige vrouw Linda zorgde er echter voor dat hij de afslag richting zijn authentieke zelf niet alleen vond, maar ook nám. Nu wil hij anderen in geüniformeerde hoog-risico beroepen hetzelfde leren doen, opdat zij niet langer enkel trouw zweren aan het uniform, aan vlag en vaderland, maar ook aan zichzelf. Michiel: “Slechts wanneer de geüniformeerde ruimte krijgt voor authenticiteit in denken en doen, kan hij zijn dienstbaarheid optimaal etaleren.”

TEKST: NIELS BRUMMELMAN

Michiel in Irak

*‘You may say I’m a dreamer
But I’m not the only one
I hope someday you’ll join us
And the world will be as one’*

- John Lennon -

Al eerder deed Michiel van der Pols zijn verhaal, onder andere in ParaVisie Magazine (2018 en 2019) en in zijn boek *De Doorbraak* (2020). Maar in zijn nieuwste pennenvrucht, dat eerder dit jaar verscheen, laat hij voornamelijk anderen aan het woord. *Ik zweer trouw*, met de fantastische ondertitel *Je-zelf zijn in een uniforme wereld*, bevat de uitvoerige getuigenissen van zeven hoog-risico professionals. “Helden”, zo

noemt Michiel ze. Want: “Terwijl ik inmiddels buiten die beroepsgroepen sta, zijn sommigen van hen nog in actieve dienst. Om je dan zó open te stellen en uit te spreken... dat getuigt van heel veel moed.”

Michiel, hoe kwam je eigenlijk in contact met deze mensen?

Michiel: “Zes jaar geleden ben ik, naast mijn werk bij de gemeente Rotterdam, begonnen als coach. Van het begin af aan werd ik benaderd door behoorlijke aantallen actieve militairen en politiemensen. Dat verbaasde me, aangezien er juist in de organisaties waar zij werkzaam zijn veel gratis hulp geboden wordt. Desondanks voelden ze zich daar blijkbaar onvoldoende gehoord en/of niet vrij genoeg om er hun verhaal te doen. Bij mij was die veiligheid er wél, niet alleen omdat ik een gedeelde achtergrond had, maar vooral ook gezien mijn status als relatieve buitenstaander. De diepgaande gesprekken die ik met mariniers, commando’s, officieren en agenten mocht hebben, raakten me. De herkenning, de gedeelde overeenkomsten, de frustraties en het verdriet... Het was zowel voor hen als voor mij als een warm bad, een gevoel van thuishomen. Bovendien bevestigde het voor mij dat ik

*‘Ik was Michiel niet meer,
maar van kruin tot teen
marinier’*

allerminst de enige was die zowel persoonlijk als beroepsmatig tegen muren aan was gelopen. Ik besloot mijn baan bij de gemeente op te zeggen en me voortaan volledig te gaan wijden aan het coachwerk. Sindsdien heb ik honderden veteranen, agenten, militairen, boa’s et cetera mogen spreken. En hoewel elk verhaal uniek is, ontdekte ik rode draden, universele thema’s zo je wilt, die bijna zonder uitzondering daarin doorklonken.”

Nou, brand los...

Michiel: “Wanneer militairen en agenten met psychische problemen kampen, wordt dat veelal in verband gebracht met of gekoppeld aan de heftige ervaringen die ze tijdens de uitoefening van hun beroep opdoen. Die snap ik wel, want je maakt nogal wat mee. Je wordt aan dood en verderf blootgesteld en krijgt, in sommige gevallen ook nog eens ver van huis, te maken met veel risico en stress. Maar, en dat is de crux: terwijl sommigen vastlopen, weten anderen heftige ervaringen goed te verwerken. Er is dus een verschil tussen beide groepen en dat verschil heeft niet zozeer te maken met wát ze meemaken, maar wel met hoe ze daarop reageren. En dat laatste is weer afhankelijk van hun ‘programmering’. De gedeelde factor in de programmering van de mensen die uiteindelijk vastlopen, is dat zij ergens in hun jeugd in de overlevingsmodus zijn geschoten. Zij zijn zich al op jonge leeftijd gaan aanpassen aan hun omgeving en daarmee van hun eigen essentie afgedwaald. De keuze die ze later in hun leven vervolgens maken om bijvoorbeeld militair of politiemanager te worden, is dan niet gebaseerd op iets wat ze diep van binnen, vanuit hun essentie, voelen, maar eerder op die overlevingsmodus. Zij verwachten, met andere woorden, iets in die specifieke beroepsgroep te kunnen vinden wat ze in hun jeugd niet vonden of gekregen hebben. Denk aan erkenning, waardering en een gevoel van ergens bij horen. Deze mensen weten nog niet zo goed wie ze zelf zijn: waar ze voor staan, wat ze nodig hebben, wat hun talenten zijn, laat staan wat hun missie in het leven is. Om dat gebrek aan identiteit te compenseren, gaan zij op zoek naar organisaties met een sterke groepscultuur. De politiemanager of militair gaat zich identificeren met die cultuur, met het uniform dat ze dragen. Heel herkenbaar voor mij: ik was Michiel niet meer, maar van kruin tot teen marinier. Die ‘valse’ identiteit bood mij veiligheid, zorgde ervoor dat de blokkade op mijn gevoel, een erfenis vanuit mijn jeugd, gehandhaafd kon blijven. Naast een mogelijkheid mijn geldingsdrang uit te leven, was het militaire apparaat voor mij dus een veilige haven. Eentje waar ik mijn masker en rol kon blijven dragen en spelen, zonder dat er lastige vragen gesteld werden.”

Maar terwijl jij, en dus vele anderen met jou, kozen voor die veilige haven, bleek die haven op de keper beschouwd toch zo veilig nog niet? Sterker: omdat in hoog-risico beroepen extreme situaties zo vaak voorkomen en men vanwege de strakke hiërarchie en rigide gezagsstructuren moeilijk zichzelf kan zijn, wordt het vanuit de jeugd overbekende onveiligheidsgevoel juist in die kringen opnieuw ervaren...

Michiel met zijn gezin

‘Tijdens mijn opleiding is er geen moment aandacht geweest voor verwerking van heftige ervaringen’

Michiel: “Een blokkade op het gevoel leidt, vroeg of laat, altijd tot problemen. Maar het paradoxale is inderdaad dat deze beroepsgroepen een dergelijk proces, vanwege de vele potentiële triggers, enorm kunnen versnellen, iets wat de hoge uitvalcijfers voor een belangrijk deel verklaart. De kunst is dan bijvoorbeeld een posttraumatische stressstoornis te herkennen voor wat het is: een onvermogen bepaalde situaties goed te verwerken vanwege een destructief copingmechanisme dat meestal al in de jeugd is ontstaan. Als organisatie binnen een hoog-risico werkveld moet je dus snappen dat de werknemers die je binnenhaalt geen onbeschreven bladen zijn. En dat je ze, wanneer ze aan extreme situaties blootgesteld gaan worden, niet alleen fysiek en mentaal, maar ook emotioneel en desnoods spiritueel daarop dient voor te bereiden. Ik ben zelf leidinggevende geweest en heb grote groepen militairen moeten aansturen onder heftige omstandigheden, maar tijdens mijn opleiding is er geen seconde aandacht geweest voor de vraag hoe daar achteraf mee om te gaan of hoe de vrijgekomen emoties een plek te geven. Een tamelijk bizar gegeven wat mij betreft.”

Zou er, jouw verhaal zo aanhorend, dan in het voortraject, bijvoorbeeld tijdens een aanmeldingsprocedure, meer aandacht moeten zijn voor de persoon áchter de sollicitant?

Michiel: “Aan de voorkant kun je inderdaad al veel leed vóór zijn door vragen te stellen over de motivering van de

sollicitant en diens emotionele huishouding. Een goede selectiepsycholoog moet in staat worden geacht om door de gewenste antwoorden, die ik destijds ook heb gegeven, heen te prikken.”

Houden we dan, uitgaande van de gedachte dat zo goed als iedereen in meer of mindere mate getraumatiseerd is, wel voldoende mensen over binnen het geüniformeerde beroepenveld?

Michiel: “Kijk en nou komen we bij een heikel punt en waarom het boek dat ik geschreven heb een heel spannend pioniersproject is: deze oude apparaten en systemen zijn er al eeuwenlang gebaat bij dat niet heel erg zelfbewuste jongens zich aanmelden. Jongens waarvan men aanneemt dat ze onder de meest moeilijke omstandigheden zonder blikken of blozen zullen doen wat je van ze vraagt. Als het fluitje bij leper klonk, dan ging je vanuit de loopgraven rennend met je geweer in de aanslag het open veld in. Omdat het moest. Voor volk, vaderland, het thuisfront, je kameraden en je majoor. Veel keuze was er ook niet: als je weigerde, wachtte je, juist vanwege die weigering, alsnog de kogel. Ondanks het feit dat er intussen heel veel veranderd is in de wereld en de krijgsmacht voor een belangrijk deel in plaats van een oorlogsmachine een vredeshandhaver is geworden, overheerst er nog die oude op angst gebaseerde mentaliteit. Men is diep vanbinnen bang zelfbewuste mensen aan te nemen. Gaan die nog wel doen wat we ze opdragen, zo vraagt men

Als coach

Als stadsmarinier

zich af. Er is dus binnen defensie, zo luidt mijn stelling althans, onbewust weerstand om de problemen - denk aan de vele uitvallers en de duizenden openstaande vacatures - werkelijk aan te pakken. Want dan moet men erkennen dat er op het terrein van de onderlinge verhoudingen, de interne communicatie, de persoonlijke ontwikkeling en/of de vakinhoudelijke opleiding wellicht iets scheef loopt. Dat men intern een hopeloos verouderd beeld heeft van de mens en dat de maatschappij erbuiten qua bewustzijns-groei en zelfontplooiing al verder is. Uiteindelijk echter, houd je dergelijke invloeden van buitenaf niet tegen. De inhoud van mijn boek is daar het levende bewijs van.”

Ik kan me voorstellen dat in de kazernes inspraak en inbreng van iedere werknemer op basis van diens authenticiteit en talentenpalet zeer gewenst is. Maar wanneer er op het slagveld beslissingen moeten worden genomen, wanneer zogezegd dat fluitje klinkt, dan is er toch geen tijd voor een theebransje?

Michiel: “De gemiddelde militair brengt tegenwoordig 97% van zijn carrière door in vreedstijd, maar binnen de kazernemuren lijkt het desalniettemin bijna permanent op oorlogstijd. Daar bedoel ik mee dat de angst er regeert, de hiërarchie strak is, er weinig ruimte is om jezelf te uiten en het credo ‘opdracht is opdracht’ nog steeds op een voetstuk staat. De veronderstelling is blijkbaar dat wanneer soldaten aangepast gedrag laten zien in vreedstijd, ze dat in oorlogstijd ook zullen doen. Maar onder stress komt het authentieke zelf als vanzelf naar boven, zo is mijn ervaring althans. Ik heb stoere kerels met grote monden op

slag stille muisjes zien worden en jongens die altijd maar wat meehobbelden ineens het voortouw zien nemen. Wil je, kortom, blind op iemand kunnen varen, ook in de meest heftige situaties werkelijk op hem of haar kunnen bouwen en vertrouwen, dan moet je die persoon in het voortraject écht leren kennen. Juist die ruimte en veiligheid bieden dus, zodat mensen zichzelf kunnen zijn en zich durven uit te spreken. Doe je dat niet, dan heb je straks mensen rondlopen, zoals ik in Irak destijds, die zich afvragen: ‘Wat doe ik hier in hemelsnaam?’”

Ik kan me, gezien het voorgaande, indenken dat je boek en met name de boodschap ervan niet door iedereen even hartelijk ontvangen is?

Michiel: “Vooropgesteld dat veruit de meeste reacties positief zijn, kom ik met die andere kant inderdaad ook in aanraking. Af en toe geef ik een gastcollege aan officieren, kapiteins en majoors in opleiding. Zulke bijeenkomsten kunnen, al wennen ze onderhand een beetje, vrij intens voor mij zijn. Stel je vijftig geüniformeerde, stuurse mannen met de armen over elkaar voor, in carré-opstelling om mij heen gerangschikt, terwijl ik in alle openheid en kwetsbaarheid mijn spiritueel getinte verhaal doe. De collectieve weerstand die ik dan bij tijd en wijle ervaar, komt, vanwege mijn hooggevoeligheid, nog eens extra hard binnen. ‘Opdracht is opdracht, anders moet je maar geen militair worden’ is het niveau van de argumenten die ik op dergelijke momenten naar mijn hoofd geslingerd krijg. Of: ‘We kunnen ons geen slap verhaal veroorloven. Kijk eens naar Oekraïne. We hebben meer materieel in plaats van meer emoties nodig!’ In het begin ging ik aan mezelf twifelen, mijn kindpijn zat ‘m immers in het niet begrepen worden. Inmiddels weet ik dat de boodschap voor deze mensen nog te ‘eng’ is. Zij verschuilen zich immers, net als veel van hun collega’s, binnen in het apparaat en zijn als de dood ontmaskerd te worden. Maar iemand moet de boel openbreken, de pittige onderwerpen durven adresseren. Het lijden is zo groot met al die zelfmoorden, psychische klachten en trauma’s, dat weerkijken wat mij betreft echt geen optie meer is.”

Bij het arrestatieteam

Uitreiking eerste exemplaar

Wel eenzaam, zo'n pioniersfunctie...

Michiel: “Bij de officiële lancering van *Ik zweer trouw* waren zo'n veertig mensen die direct of indirect aan het boek meegewerkt hebben aanwezig. Tegen hen zei ik: ‘Dit is niet mijn boek, maar ons boek. Het is een boek voor de nieuwe tijd. Een puzzelstukje in een grootschalige verandering die maatschappijbreed gaande is.’ Ik had mijn woorden nog niet uitgesproken of, en ik krijg weer kippenvel als ik aan dat moment terugdenk, een golf van positieve, enthousiasmerende energie mij overspoelde. Ik voelde me klein en dankbaar en stamelde: ‘Mijn hemel, we zijn echt iets moois aan het neerzetten samen.’ Dus als je vraagt luidt of ik me als pionier eenzaam voel, moet mijn antwoord zijn dat ik me gedragen weet door iets dat vele malen groter en krachtiger is dan ikzelf ben. Dát maakt dat ik de ballen heb en blijf houden om mijn verhaal te delen en mijn visie te verspreiden.”

Toch is er wel al een tijdje echt iets gaande, ook binnen de krijgsmacht en in politiekringen. Zo zijn in navolging van Wim Hof gezamenlijke ijsbaden ‘in’ en breathing sessions ‘hot’ en behoort een uurtje yoga of mindfulness onder werktijd inmiddels ook tot de mogelijkheden. En als klap op de vuurpijl staat bij het Korps Mariniers sinds kort de sollicitatieprocedure ook open voor vrouwen!

Michiel: “Helemaal waar hoor, verschuivingen zijn er zeker. Maar vergis je niet: die oude structuren en culturen zijn, na eeuwen van inwerking, weerbarstig en taai. Je kunt wel honderd ijsbaden nemen en tachtig gesprekken voeren met een psycholoog, maar als je vervolgens terug in een apparaat stapt dat je continu belemmert jezelf te

zijn, dan frustreert dat alleen maar. Om door die weerstand heen te breken, heb je breekijzers nodig. Dergelijke breekijzers komen aan het woord in mijn boek. En wat die inclusiviteit betreft: tot nu toe heeft geen vrouw de selectieprocedure overleefd, maar stel dat zo iets in de nabije toekomst wél gebeurt. Dan moet je maar hopen dat zo'n vrouw ook de kans krijgt haar eventueel vrouwelijke kwaliteiten en zachte kanten te etaleren. Want anders heb je ‘gewoon’ een heel mannelijke vrouw binnengehaald die niet wezenlijk afwijkt van wat er al binnen je organisatie rondloopt. Ware inclusiviteit en echte diversiteit gaan dus verder dan uiterlijk, geslacht, seksualiteit en geloofsovertuiging. Het gaat over vragen als: kan en mag je binnen de organisatie werkelijk jezelf zijn? Je mening geven en je gevoelens en emoties uiten?”

Wat is jouw droom voor onze krijgsmacht?

Michiel: “Of ik dat nog ga meemaken weet ik niet, maar het zou fantastisch zijn als eenieder van ons echt die weg naar binnen zou maken en vanuit een verruimd bewustzijn gaat begrijpen dat wij allemaal gelijk en met elkaar verbonden zijn en elkaar ook nodig hebben. Wanneer die dag aanbreekt, zullen de vlaggen, koningshuizen en landsgrenzen verdwijnen en legers hun bestaansrecht verliezen. Een mooie eerste stip op de horizon zou kunnen zijn dat we dit soort oude systemen net zolang omvormen totdat ze daadwerkelijk staan voor vrijheid en vrede en hun individuele onderdelen zelf zo vrij en vredig zijn dat ze er alles, maar dan ook echt alles, aan zullen doen om een gewapend conflict te vermijden. Militairen dapper? Écht dapper zou het zijn, zoals een steeds groter wordende groep nu al doet, indien zij hun eigen spiritualiteit durven te gaan verkennen. Ze zouden er krachtigere mensen van worden, in balans en zich bewust van de eigen grenzen. Met hart en ziel en in de complete overtuiging van de juistheid van hun missie, zouden zij voortaan de vrijheid van ons én die van henzelf verdedigen.” •

MAIL & WIN!

Wil jij het boek *Ik zweer trouw* winnen? Stuur een gemotiveerde mail naar paravisie@edicola.nl en vergeet daarbij niet je adresgegevens te vermelden.

Michiel van der Pols is doorbraakcoach. Alle info, ook over zijn nieuwste boek, vind je op www.doorbraakcoaching.com. Op www.paravisiemagazine.nl lees je het bijzondere verhaal van de paranormaal gevoelige Patrick Scholten, die, na een bewogen carrière binnen de Landmacht, tegenwoordig, met de gaven die hij bij defensie jarenlang onderdrukte, anderen mannen helpt om zichzelf weer terug te vinden.

Patrick Scholten